

Tenttipäivä / Date: 16.6.2014

Opintojakson koodi, nimi ja tentin numero / The code and the name of the course and number of the exam:
JOHDON LASKENTATOIMI KESÄTENTTI

Tentaattori(t)/ Examiner(s): JANNE JÄRVINEN

Sallitut apuvälineet rastitettu/ The devices allowed in the exam marked with a cross:

 Laskin (ei graafinen/ohjelmoitava)/Calculator (not graphic, programmable) EI Sanakirja/Dictionary

Muu materiaali, tarkennettu alla/Other material, specified below

Voit vastata tenttiin / You may answer the questions suomeksi/ in Finnish englanniksi/ in EnglishKysymyspaperi on palautettava / Paper with exam questions must be returned: Kyllä/Yes Ei/No

Tentissä on viisi samanarvoista kysymystä (max 30p).

Monivalintakysymyksessä (tehtävä 1) on vain yksi oikea vaihtoehto per kohta. Oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen, väärästä -0.5 pistettä, ja vastaamatta jättämisestä 0. Tehtävän minimipistemäärä on 0.

Vastaa esseekysymyksiin käyttäen *täydellisiä virkkeitä* (ei ranskalaisia viivoja tms.). Laskut tulee esittää siten, että niistä voidaan todeta, miten lopputulokseen päädyttiin (välivaiheet näkyville). Tehtävän 4 pohja on annettu kysymyspaperissa. Älä kuitenkaan kirjoita kysymyspaperiin, vaan esitä lasku vastauspaperilla.

Menestystä !

- 1)** Valitse monivalintatehtävistä 1.1-1.6. lähinnä oikea vastaus (vain yksi oikea vaihtoehto - vastaa erilliselle vastauspaperille).

1.1 Liittyen poistoihin:

- Yleisin kirjanpidossa ja kustannuslaskennassa käytetty menetelmä on degressiivinen prosentti-poisto.
- Kustannuslaskennassa poistoja tehdään usein silloinkin, kun investointihyödykkeen taloudellinen käyttöaika kirjanpidossa on päättynyt.
- verotus voi motivoida yrityksiä esittämään taloudelliset käyttöiät hyvin pitkinä, ja tämä virhe siirtyy helposti kustannuslaskentaan
- Poistoilla on suora vaikutus kassavirtaan, ja ne ovatkin keskeinen tieto nykyarvomenetelmän soveltamisessa.

1.2 Liittyen kassavirtapohjaisiin investointilaskentamenetelmiin

- a) Uuden koneen hankinnasta aiheutuvaa kustannussäästöä voi pitää investointilaskennan kannalta kassavirtana
- b) Poistot ovat tyypillisesti kassavirtaerä
- c) Käyttöpääoman muutosta ei voida sisällyttää laskennassa käytettäviin kassavirtoihin
- d) Koska nykyarvo ja sisäinen korkokanta ovat saman kaavan johdannaisia, ne asettavat toisensa poissulkevat investointivaihtoehdot aina samaan järjestykseen

1.3 Koskien katetuottolaskentaan perustuvaa (direct costing, variable costing) vs. täyskatteista varaston arvostusta (absorption costing) teollisessa valmistusyrityksessä

- a) Katetuottoon perustuvaa arvostusta voidaan perustella sillä, että se tuottaa päätöksenteon kannalta relevantimpaa tietoa.
- b) Katetuottolaskentaan perustuva menetelmä korostaa varaston muutoksen vaikutusta kirjanpidolliseen tulokseen.
- c) Kun tuotanto ylittää myynnin, täyskatteinen varaston arvostus tuottaa todennäköisesti pienemmän kirjanpidollisen tuloksen kuin katetuottolaskentaan perustuva.
- d) Täyskatteisessa varaston arvostuksessa periodikustannuksia on todennäköisesti enemmän kuin katetuottolaskentaan perustuvassa arvostuksessa.

1.4 Liittyen kustannuspohjaiseen hinnoitteluun

- a) Yrityksen on mahdollista tehdä operatiivista tappiota (negatiivinen liikevoitto), vaikka jokainen tuote olisi hinnoiteltu omakustannusperiaatteella.
- b) Hinnanasettaja on useimmiten monopoli-asemassa oleva yritys.
- c) Hinnanottaja tekee usein räätälöityä tuotetta asiakkaiden piirrustusten tai vaatimusten pohjalta ja osallistuu tarjouskilpailuihin.
- d) Lyhyen aikavälin hinnoittelutilanteessa tilauksen hyväksymisen relevantti kustannus on sen koko tuotantokustannus (OKA).

1.5. Liittyen kustannusten relevanttiuteen eri päätöksentekotilanteissa:

- a) Tuotantovälineiden uusimispäätöksissä niiden kirjanpitoarvoa voidaan useimmiten pitää relevanttina kustannuksena
- b) Jos materiaali on päätöksentekohetkellä varastossa, sitä voidaan yleensä pitää uponneena kustannuksena, jolloin vain sen jälleenhankinta on relevantti kustannus päätöksenteossa.
- c) ulkoistamispäätöksessä yrityksen kiinteän kapasiteetin käyttöasteen muutos ei yleensä ole päätöksenteon kannalta relevantti tekijä, koska vapautuneella kapasiteetilla ei ole vaihtoehtoiskustannusta.
- d) tuotantokapeikossa päätöksenteon kannalta relevantti kustannus on tuotteen omakustannusarvo, joka suhteutetaan tuotantoa rajoittavaan tekijään (esim. konetunnit).

1.6 Koskien jakamattomia yhteiskustannuksia (joint costs)

- a) Tällaiset yhteiskustannukset voidaan suhteellisen helposti kohdistaa aiheuttamisperiaatteen mukaan tuotteille, mikäli käytetään tarpeeksi sofistikoituneita menetelmiä kuten toimintolaskentaa.
- b) Yhteiskustannukset ovat relevantteja kustannuksia tuotteen lopettamispäätöksessä

- c) Drury pitää sekä myyntihintaa että nettorealisointiarvoa (NRV) suositeltavina laskentamenetelminä.
- d) Nettorealisointiarvo (NRV) menetelmä olettaa, että lopputuotteiden voittoprosentti on sama.

2) Toimintolaskennan hierarkioista

- a) Mitä tarkoitetaan hierarkkisella toimintolaskentamallilla (activity hierarchy, Drury)?
- b) Mitä Drury tarkoittaa hierarkkisella kannattavuusanalyysillä (hierarchical profitability analysis)?

3) Kuvaile, miten lisäyslaskenta toimii teollisessa valmistusyrityksessä ja mitkä ovat lisäyslasekenan eri muodot/vaihtoehdot.

4) Oulunsalon muovi valmistaa muovisia komponentteja autoteollisuudelle. Alla ovat budjetoidut tiedot kolmelle tärkeimmälle muovikomponentille:

	W € per kpl	X € per kpl	Y € per kpl
Myyntihinta	183	175	200
Välitön materiaali	40	35	50
Välittömät palkat	35	30	30
Tuotetut / myydyt yksiköt	15 000	18 000	10 000

Toimintojen kokonaismäärät kolmelle komponentille ovat seuraavat:

	W	X	Y
Tilausten määrä	1800	2000	1200
Asetusten määrä	260	300	240

Välilliset kustannukset ovat seuraavat:

Vastaanotto/tilausten tarkastus	€ 1 400 000
Tuotannon aikataulutuskoneiden asetus	€ 1 200 000

Laske suunniteltu tuotto per yksikkö jokaiselle kolmelle tuotteelle toimintolaskentaa hyväksikäyttäen.

(6p)

(Huom! Muista esittää myös laskun välivaiheet)

5) Jäälän koneella on ollut toukokuussa seuraavat kustannukset:

Välittömät aineet	30 000
Välittömät palkat	25 000
Muuttuvat yleiskustannukset	17 000
Kiinteät kustannukset	40 000

Myynti on ollut 120 000 €.

- a) Laske yrityksen katetuotto (€), katetuotto-% ja kriittinen piste (€). (2 p)
- b) Kuinka suuri muutos (nousu tai lasku) täytyisi tapahtua yrityksen kiinteissä kustannuksissa, jotta kriittinen piste sattuisi nykyisen myyntivolyymin kohdalle? (1 p)
- c) Millaiseksi muodostuisi tulos, jos myynti nousisi 130 000 euroon? (1 p)
- d) Kuinka suuri tulisi myynnin olla, jotta varmuusmarginaali-% olisi 20 %. (2 p)

